

ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВАТА ПРЕД УПРАВЛЕНИЕТО НА ПЕДАГОГИЧЕСКИЯ ФАКУЛТЕТ В ЕПИДЕМИЧНА ОБСТАНОВКА

Таня Иванова Борисова

THE CHALLENGES BEFORE THE MANAGEMENT OF THE FACULTY OF EDUCATION IN AN EPIDEMIC SITUATION

Tania Ivanova Borisova

Abstract: The article examines the challenges facing the management of the Faculty of Pedagogy in an epidemic situation. The difficulties and new decisions made in times of change and in critical situations are analyzed. Different roles of the Dean and the Dean's leadership in dealing with the problems have been traced. The principles of behavior and teamwork in the past two years are presented.

Key words: challenges, epidemic situation, roles of the leader, team principles of leadership, goals and results

Управлението на факултет е предизвикателство и отговорност пред всеки, който заявява участието си в избори с предварително начертана мандатна програма. Особено в период на неочакваната пандемична обстановка и последиците от нея. Ясно е, че при извънредни обстоятелства се налагат извънредни мерки и работа в нетипична академична среда. Оказа се, че ръководният принцип за върховенство на законите на РБ, правилниците на ТрУ и ПФ, решенията на органите за управление на Университета и бързата реакция на Деканското ръководство са водещи във времето на повече от година и половина, а и сега.

Въпреки трудностите немислимо е отклонението от основната цел – утвърждаване на ПФ като национален, образователен и научен център със сериозно присъствие в академичното и изследователско пространство.

Промяната в начина на академичен живот, промяната в нормативната уредба, несигурността на всеки индивид за здравето и работата

му безспорно се отразяват на дейността на факултета. Оказва се, че бързата реакция при вземане на решения, способността „да се сверява часовника“ със световните тенденции за успешно управление на кризисен мениджмънт могат не само да преодолеят опасностите, но и да повишат рейтинга на институцията.

Основните роли на стратег, иноватор и координатор са нужни за гъвкаво пренастройване на целите, стратегията, структурата и ресурсите на институцията. В изтеклия период бяха предприети и извършени действия за промени в пакета за акредитация на проф. направление 1.2. Педагогика - актуализиране и утвърждаване от АС на ТрУ на всички учебни планове за бакалаври и магистри – във връзка със стриктно прилагане на кредитната система и спазване на изискванията на НА-ОА, както и на правилниците на ТрУ; актуализиране и приемане на учебни програми, съобразени с учебните планове и Наредба за държавните изисквания за придобиване на професионалната квалификация „Учител“, както и с актуализацията на Наредба № 15 от 22.07.2019 г. за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти; получена акредитационна оценка по-висока от предходната акредитация; осигуряване на достъп до електронните ресурси на е-Просвета, с оглед обучението по хоспитиране и текуща практика на студентите-педагози; оптимизиране състава на ПФ и привличане на достатъчно хабилитирани преподаватели на ОТД. В резултат на успешно проведени конкурси академичният състав на ПФ се увеличи с един професор, петима нови доценти, един гл. асистент, двама нови асистенти и двама доктори на науките. В ход са още три нови конкурси – два за професори и един за гл. асистент. Повишена е и научната активност - през 2020 г. са публикувани общо 50 публикации в реферирани и индексирани в световни вторични литературни източници. От тях 18 са реферирани във Web of science и SCOPUS. Издадени са 10 монографични трудове или глави от монографии. В научната литература са цитирани 134 трудове на преподаватели на ПФ, като от тях 61 са в източници реферирани в Web of science и SCOPUS.

Деканът следва да бъде иноватор, да извършва проактивни действия, да притежава креативно мислене и да управлява промяната. В критични ситуации той не само събира, анализира и предава информация, но и изгражда и поддържа властова позиция, делегира правомощия, дава и получава обратна връзка със служителите. И всичко това координира – оперативно планира, организира и контролира.

В условия на епидемична обстановка и работа от къщи много

често се налага да се влиза в ролите на:

- **мотиватор** – мотивира се гъвкаво работно време за персонала и организиране на самостоятелни работни места чрез оценка на риска и запазване на трудовото възнаграждение. Не се допусна ползване на неплатен отпуск или ощетяване на служителите;
- **наставник** – *нуждата да се разбират* чувствата и поведението на служителите, да се регулира комуникацията в институцията и да се следи за здравето и психологическото им състояние;
- **помощник** – *изгражда атмосфера на екипност, управлява процеса на вземане на решения и тяхното изпълнение;*
- **посредник** – *договаря и управлява съпричастността към целите на институцията сред служителите, сред колегите и студентите и сред външни организации;*
- и не на последно място - **автонавигатор** – *управлява личната си пригодност, личната си мотивация и квалификация, и стреса.*

Тези обстоятелства налагат задължителна екипна работа. В последните две години, в непредвидими и екстремни условия, деканското ръководство се превърна в успешен екип. Формирани са онези десет стълба, които са важна опора за всички:

1. Да се търсят непрекъснато възможности за развитие – бъдещето не е това, което беше;
2. Да се позволи на успешните хора от екипа да бъдат наистина успешни – ”Някои го могат, други не. Това е то.” – Мечо Пух;
3. Да се научим да се слушаме – умението да се води разговор и да се стига до решения;
4. Да има целесъобразност при поставянето на цели;
5. Да се поддържа ефективна обратна връзка с екипа – търсене на нови възможности, а не само решаване на проблеми;
6. Да се делегират повече отговорности – да се управляват хора, а не задачи. Не е добър мениджър този, който е вечно зает и има много работа;
7. Да се упражнява ефективен контрол – повече управление на проекти;
8. Да се управлява всеки човек поотделно – да се разбере какво наистина интересува хората;
9. Да се управлява проактивно конфликтът и по възможност да не се създава от екипа;
10. Да се научим да “активираме” промените.

Предизвикателствата на ситуацията отново показват, че не може да се знае всичко; не може да се промени всичко. И в същото време да те е страх да приемеш обективностите и да се страхуваш да се промениш е непрофесионално и безотговорно. Пандемията даде възможност да се опознаят по-добре хората, с които се работи; да не се губи време в изтощителни срещи с по-висше стоящите; да се обръща внимание на проблемите с „проблемните хора“; да се държиш като човек и да преживяваш личните трагедии на хората; за се защитават всички, работещи в институцията; да се вслушваш в съмненията и страховете на студентите и разбира се да поемаш отговорност за всички и всичко... Както посочва А. Тилева „Новите условия изискват високи професионални компетенции, творческо мислене, вдъхновяващо стратегическо лидерство, осигуряващо визията и посоката към ефективността и успеха“ (2021, р. 367).

Наложи се да се комуникира кратко и ясно:

- минутка за целеполагане – Поставят се кратки и ясни цели, които могат да бъдат прочетени за не повече от минута. Прямо тези кратки и ясни цели се оценява работата на служителите;
- минутка за похвала – на хора, които в момента се учат или навлизат в нов проект, работата се следи отблизо и когато свършат нещо както трябва, получават похвала. Това се прави докато човекът навлезе достатъчно навътре в нещата, за да има собствена преценка за добре свършена работа;
- минутка за порицание – състои се от две части – първата е самото порицание – какво е конкретното нарушение на човека и до какво е довело неговото поведение. Втората е хвалеца – обяснява се на човека, че е компетентен и можещ. Идеята е отсрещната страна да схване, че нещо конкретно не се е свършило, а не че е лош или некомпетентен или е нападнат на личностна основа.

Да се управляват знаещи хора е изключително трудна задача. В последните две години – още повече. Да не се забравя, че „човек се учи, докато е жив“, че колкото повече се научава, толкова повече се открива колко много още трябва да се знае... Доброто управление обединява хора не само с обща цел, но и с обща организация на труда. Като автонавигатор Деканът управлява личната си пригодност, личната си мотивация и стреса. Той влияе върху ефективността на педагогическия процес, като се развива и самоусъвършенства. Убедени сме, че „качественото образование е в основата на всички положителни проце-

си в развитието на обществата. Не случайно образователните експерти от всички страни залагат на политики, които да осигуряват непрекъснатото повишаване на подготовката на учащите се чрез осъвременяване на образователни програми, модернизирани на образователната среда, включително осигуряване на съвременни учебни дигитални ресурси и техника“ (Tileva, 2019, p. 43).

В тези трудни и същевременно „неочаквани“ години, Педагогическият факултет натрупа нов опит и авторитет. обстоятелствата наложиха вяра в себе си, убеждение, че може да се работи в екстремна ситуация. Пътят е трасиран и ясен... По него се върви само заедно – чрез диалог и колективни решения.

ИЗПОЛЗВАНА ЛИТЕРАТУРА:

Tileva, A. (2019). Подобряването на дигиталните компетенции на учителите от детските градини като компонент на качествено образование. Електронно списание "*Педагогически форум*", ISSN: 1314-7986, бр. 3, Стара Загора: изд. ДИПКУ, Тракийски университет, DOI: 10.15547/PF.2019.019

Tileva, A. (2021). The pedagogical analysis as a function of governance in educational institutions. *Knowledge International Journal*, 45 (2), 367-370.

REFERENCES

Tileva, A. (2019). Podobryavaneto na digitalnite kompetencii na uchitelite ot detskite gradini kato component na kachestvenoto obrazovaniie. Elektronno spisanie "Pedagogicheski forum", ISSN: 1314-7986, № 3, Stara Zagora: DIPKU, Trakia University, DOI: 10.15547/PF.2019.019

Tileva, A. (2021). The pedagogical analysis as a function of governance in educational institutions. *Knowledge International Journal*, 45 (2), 367-370.

Author Info:

Prof. PhD Tania Ivanova Borisova, DSc
Faculty of Education
Trakia University - Stara Zagora

e-mail: borisova.t@abv.bg

